یادداشت

هیجان بازار سرمایه در هفته پیش‌رو

فرشید شجاع . تحلیلگر بازار سرمایه

● بازار بورس اوراق بهادار تهران در حالی هفته جدید را آغاز می‌کند که تب مذاکرات در وین بالا گرفته است. التهاب این روزهای فضای سیاسی کشور، رشدی تصاعدی داشته و همین موضوع معاملات بازار سرمایه را به‌سختی تحت تأثیر قرار داده است. عموما نوسانات هیجانی بازار سرمایه از محل فرصت‌طلبی برخی از کدهای حقوقی و حتی حقیقی، به وقوع می‌پیوندد. دراین‌میان، شناخت این کدها می‌تواند کمک بسزایی در تصمیم‌گیری‌های هر معامله‌گری داشته باشد.

در حال حاضر، فعالان بازار سرمایه را می‌توانیم به چهار گروه کلی تقسیم کنیم: حقیقی‌ها و حقوقی‌های بدون نقدینگی و حقیقی‌ها و حقوقی‌هایی که نقدینگی دارند. بدون در نظرگرفتن اینکه در کدام‌یک از این چهارسوی بزرگ قرار دارید، شما هم می‌خواهید در شرایط کنونی بیشترین سود ممکن را شناسایی کنید، چراکه ترس عدم رخداد توافق هسته‌ای ایران با ۱+۵ در شما نیز وجود دارد. اگر این موضوع برای شما صادق است، برای تمام فعلان بازار سرمایه نیز صدق می‌کند. در چنین وضعیتی، پول‌های بزرگ و سهم‌های زیاد نیز به درصدهای محدود سود قانع می‌شوند. به‌عبارت دیگر، نوسان‌های شدید، یکی از شاخصه‌های اصلی ناشی از شرایط سیاسی بحرانی به شمار می‌روند و اگر این نوسان‌ها وجود نداشته باشند، می‌توان گفت بحرانی نیز وجود ندارد. برای مثال می‌توان به روزهای پیش از نشست ژنو۲ و لوزان اشاره کرد که امید به توافق در بازار حکومت می‌کرد و همین موضوع دلیلی کافی برای حرکت بازار با سرعتی زیاد در مسیر صعود بود و در انتها، سیاست پایانی ناخوشایند را برای سرمایه‌گذاران مقدر کرد. در مثالی دیگر می‌توان به روزهای منتهی به انتخابات ریاست‌جمهوری در سال ۱۳۹۲ اشاره کرد. در یک بازه زمانی ۱۰روزه پیش از این انتخابات، به‌دلیل عدم قطعیت نتایج انتخابات، شاهد نزول و صعود بازاری بودیم که در قوی‌ترین موج صعودی بلند خود قرار داشت. همان‌طور که گفته شد، عدم قطعیت بحران‌های سیاسی، معامله‌گران را به‌سوی قناعت سوق می‌دهد و همین موضوع نوسانات هیجانی هفته گذشته و هفته آینده را به‌خوبی توجیه می‌کند.

چهارسوی معامله‌گران این‌روزهای بازار، در هفته پیش‌رو نیز به رفتار هیجانی خود ادامه خواهند داد. در این هفته شاهد صف‌نشینی‌های فراوان خواهیم بود؛ صف‌نشینی‌هایی که به دست پول به‌وجود می‌آیند و به مذاکرات هسته‌ای ایران با ۵+۱ نسبت داده خواهند شد.

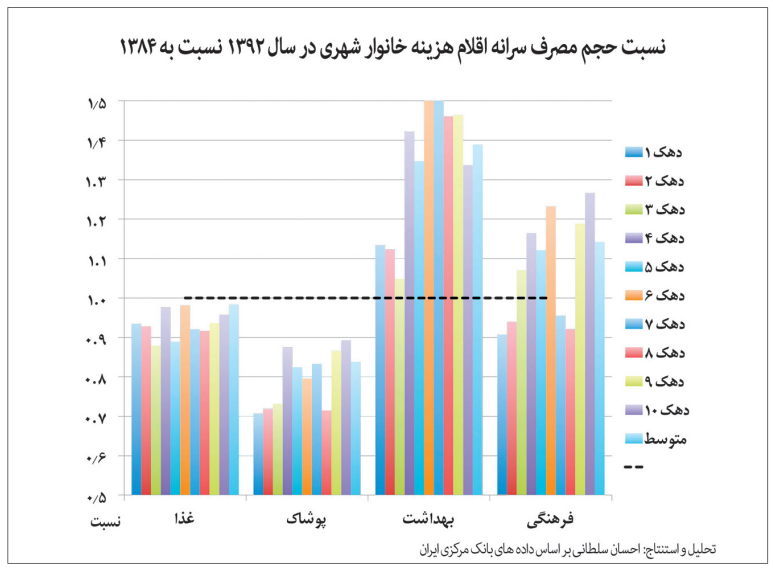
مذاکرات هسته‌ای از ضرب‌الاجل خود گذشته است و در وقت‌های اضافه خود ادامه می‌یابد. به‌جرئت می‌توان گفت صحبت‌ها در مورد اتفاقات وین، به‌مراتب بیشتر از رخدادهای آن است. نشست‌ها هر روز در پی یکدیگر برگزار می‌شوند و تمام مذاکره‌کنندگان به‌دنبال دستیابی به یک «برجام» برد-برد هستند. این حقیقت که تاکنون هیچ دور از مذاکرات این‌گونه به درازا نکشیده است، می‌تواند دلیل کافی برای اشاعه خوش‌بینی مزمن در بازار سرمایه باشد. بنابراین می‌توانیم انتظار داشته باشیم در این هفته هیجان خرید به‌مراتب راحت‌تر از هیجان فروش تحریک شود، اما این خریدهای هیجانی از کدام سمت چهارسوی سهام‌داران انجام خواهد شد؟

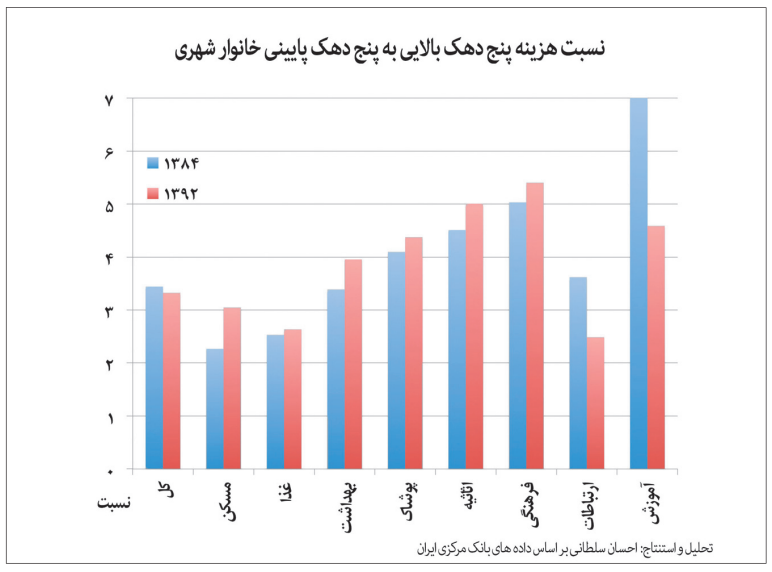
در هفته معاملاتی پیش‌رو، خریداران، حقیقی‌ها و حقوقی‌های دارای نقدینگی خواهند بود؛ اما دلایل خرید یکسان نخواهد بود. حقیقی‌ها با امید به توافق و با آرزوی به‌وجودآمدن موج صعودی قوی خرید می‌کنند. این در حالی است که خرید کدهای حقوقی بیشتر برای تهییج حقیقی‌ها به خرید انجام می‌شود و ازاین‌رو در هر خرید این کدها، دستورهای فروش فراوانی وجود خواهد داشت. ارزش میانگین معاملات در صف‌های قوی همواره پایین است؛ بنابراین رشد این فاکتور می‌تواند نشانگر خوبی برای موقتی‌بودن صف‌ها باشد. به بیانی دیگر، صفوف خرید (یا فروش) سنگین و پایدار با مسئله‌ای عمیق‌تر از هیجان به وجود می‌آیند.

برای تشخیص پایداربودن یک صف خرید باید به عرضه‌های آن نماد دقت کنیم. عموما عرضه‌هایی که یک دستور را به‌طور کامل پر می‌کنند، عرضه قوی نامیده می‌شوند. نوعی دیگر از عرضه، عرضه کم‌حجم و متناوب است.

در این حالت، عرضه‌کننده برای پایین‌نگه‌داشتن ارزش میانگین فروش، به ایجاد دستور دست‌های فروش مبادرت می‌کند و این نوع عرضه‌ها تنها با مطالعه پیوسته تابلو معاملات قابل تشخیص هستند.

در این هفته از بازار، انتظار می‌رود حقیقی‌ها با علم به موضوعات مطروحه در بالا، دقت بیشتری را در معاملات خود به‌کار ببندند. بارهاوبارها شاهد بوده‌ایم که حقیقی‌ها در مقابل تالار حافظ به‌دنبال یافتن مقصری برای اشتباهات خود جمع شده‌اند. شاید بتوان گفت تکرار اشتباهات گذشته، این‌بار توجیهی ندارد و خریدهای هیجانی این هفته، برگ برنده‌ای برای برخی از مسئولان در آینده‌ای نه‌چندان دور خواهد شد.





تغییرات الگوی هزینه خانوار سال ۹۲ در مقایسه با ۸۴

خانوارهای شهری ۱۷ درصد کمتر می‌خورند

در سال ۱۳۹۲ هزینه مسکن دهک بالایی از کل هزینه خانوار ۸۰ درصد کل جمعیت کشور بیشتر بود



احسان سلطانی
پژوهشگر

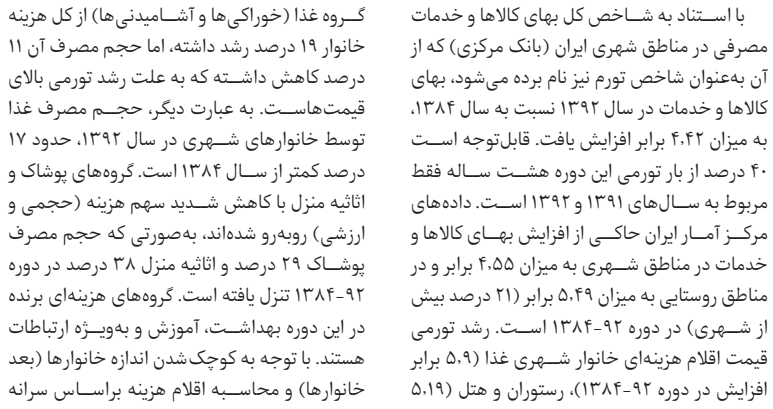
با استناد به شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در مناطق شهری ایران (بانک مرکزی) که از آن به‌عنوان شاخص تورم نیز نام برده می‌شود، بهای کالاها و خدمات در سال ۱۳۹۲ نسبت به سال ۱۳۸۴، به میزان ۴.۴۲ برابر افزایش یافت. قابل‌توجه است ۴۰ درصد از بار تورمی این دوره هشت ساله فقط مربوط به سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ است. داده‌های مرکز آمار ایران حاکی از افزایش بهای کالاها و خدمات در مناطق شهری به میزان ۴.۵۵ برابر و در مناطق روستایی به میزان ۵.۴۹ برابر (۲۱ درصد بیش از شهری) در دوره ۹۲-۱۳۸۴ است. رشد تورمی قیمت اقلام هزینه‌ای خانوار شهری غذا (۵.۹ برابر افزایش در دوره ۹۲-۱۳۸۴)، رستوران و هتل (۵.۱۹ برابر)، اثاثیه منزل (۴.۹۷ برابر)، پوشاک (۴.۹۶ برابر)، بهداشت (۴.۷ برابر) در بالای متوسط شاخص تورم قرار گرفته و اقلامی از قبیل امور فرهنگی و تفریح (۳.۳۳ برابر)، آموزش (۳.۰۳ برابر) و ارتباطات (۱.۱۶ برابر) در زیر متوسط شاخص تورم واقع می‌شود.

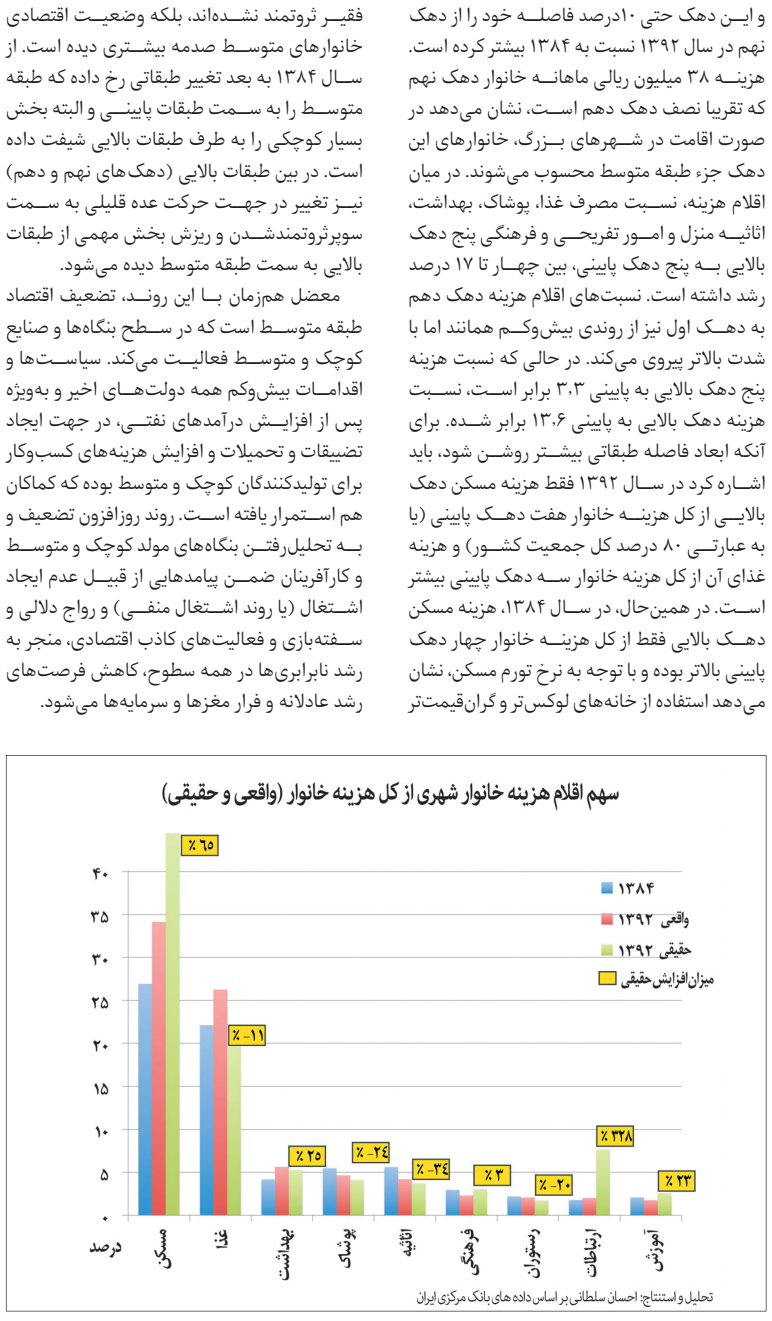
برای بررسی تغییرات اقلام هزینه‌های خانوار شهری از نظر حجم هزینه (هزینه حقیقی)، میزان هزینه واقعی با تعدیل تورم (آن گروه هزینه در سال ۱۳۹۲ نسبت به ۱۳۸۴) محاسبه می‌شود. مهم‌ترین گروه هزینه‌ای یعنی مسکن (شامل آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها) ضمن آنکه سهم خود را از ۲۷ درصد کل هزینه واقعی خانوار با ۲۷ درصد رشد به ۳۴ درصد رسانیده، براساس حجم مصرف نیز سهم خود را به ۴۴ درصد افزایش داده است. اگرچه سهم گروه غذا (خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها) از کل هزینه خانوار ۱۹ درصد رشد داشته، اما حجم مصرف آن ۱۱ درصد کاهش داشته که به علت رشد تورمی بالای قیمت‌هاست. به عبارت دیگر، حجم مصرف غذا توسط خانوارهای شهری در سال ۱۳۹۲، حدود ۱۷ درصد کمتر از سال ۱۳۸۴ است. گروه‌های پوشاک و اثاثیه منزل با کاهش شدید سهم هزینه (حجمی و ارزشی) روبه‌رو شده‌اند، به‌صورتی که حجم مصرف پوشاک ۲۹ درصد و اثاثیه منزل ۳۸ درصد در دوره ۹۲-۱۳۸۴ تنزل یافته است. گروه‌های هزینه‌ای برنده در این دوره بهداشت، آموزش و به‌ویژه ارتباطات هستند. با توجه به کوچک‌شدن اندازه خانوارها (بعد خانوارها) و محاسبه اقلام هزینه براساس سرانه فردی، ملاحظه می‌شود در این حالت هم، مصرف غذا و به‌ویژه پوشاک برای همه دهک‌های هزینه‌ای پایین آمده که البته برای دهک‌های پایینی بیشتر بوده و در مقابل مصارف بهداشتی، آموزشی و به‌ویژه ارتباطاتی، بالا رفته است.

نسبت کل هزینه خانوار پنج دهک بالایی (پردرآمد) نسبت به پنج دهک پایینی (کم‌درآمد)، در طول دوره تغییر قابل‌ملاحظه‌ای نداشته است، اگرچه در میان پنج دهک بالایی، هزینه خانوار دهک‌های هفتم، هشتم و نهم تنزل نسبی داشته و دهک دهم افزایش یافته است. کاهش نسبی هزینه دهک‌های هفتم تا نهم می‌تواند حاکی از تنزل وضع اقتصادی طبقه متوسط در شهرهای بزرگ باشد. دهک‌های هفتم، هشتم و نهم اگرچه وضعیت بهتری دارند، اما تفاوت زیادی با دهک دهم داشته و این دهک حتی ۱۰درصد فاصله خود را از دهک نهم در سال ۱۳۹۲ نسبت به ۱۳۸۴ بیشتر کرده است. هزینه ۳۸ میلیون ریالی ماهانه خانوار دهک نهم که تقریبا نصف دهک دهم است، نشان می‌دهد در صورت اقامت در شهرهای بزرگ، خانوارهای این دهک جزء طبقه متوسط محسوب می‌شوند. در میان اقلام هزینه، نسبت مصرف غذا، پوشاک، بهداشت، اثاثیه منزل و امور تفریحی و فرهنگی پنج دهک بالایی به پنج دهک پایینی، بین چهار تا ۱۷ درصد رشد داشته است. نسبت‌های اقلام هزینه دهک دهم به دهک اول نیز از روندی بیش‌وکم همانند اما با شدت بالاتر پیروی می‌کند. در حالی که نسبت هزینه پنج دهک بالایی به پایینی ۳.۳ برابر است، نسبت هزینه دهک بالایی به پایینی ۱۳.۶ برابر شده. برای آنکه ابعاد فاصله طبقاتی بیشتر روشن شود، باید اشاره کرد در سال ۱۳۹۲ فقط هزینه مسکن دهک بالایی از کل هزینه خانوار هفت دهک پایینی (یا به عبارتی ۸۰ درصد کل جمعیت کشور) و هزینه غذای آن از کل هزینه خانوار سه دهک پایینی بیشتر است. در همین‌حال، در سال ۱۳۸۴، هزینه مسکن دهک بالایی فقط از کل هزینه خانوار چهار دهک پایینی بالاتر بوده و با توجه به نرخ تورم مسکن، نشان می‌دهد استفاده از خانه‌های لوکس‌تر و گران‌قیمت‌تر در دهک بالایی افزایش چشمگیری یافته است.

اگرچه برخی آمارها از بهبود وضعیت توزیع درآمد و ضریب جینی حکایت دارد، اما اتفاقی که عملا در سال‌های اخیر به وقوع پیوسته، به‌نوعی توزیع عادلانه‌تر فقر محسوب می‌شود. خانوارهای فقیر ثروتمند نشده‌اند، بلکه وضعیت اقتصادی خانوارهای متوسط صدمه بیشتری دیده است. از سال ۱۳۸۴ به بعد تغییر طبقاتی رخ داده که طبقه متوسط را به سمت طبقات پایینی و البته بخش بسیار کوچکی را به طرف طبقات بالایی شیفت داده است. در بین طبقات بالایی (دهک‌های نهم و دهم) نیز تغییر در جهت حرکت عده قلیلی به سمت سوپرثروتمندشدن و ریزش بخش مهمی از طبقات بالایی به سمت طبقه متوسط دیده می‌شود.

معضل هم‌زمان با این روند، تضعیف اقتصاد طبقه متوسط است که در سطح بنگاه‌ها و صنایع کوچک و متوسط فعالیت می‌کند. سیاست‌ها و اقدامات بیش‌وکم همه دولت‌های اخیر و به‌ویژه پس از افزایش درآمدهای نفتی، در جهت ایجاد تضییقات و تحمیلات و افزایش هزینه‌های کسب‌وکار برای تولیدکنندگان کوچک و متوسط بوده که کماکان هم استمرار یافته است. روند روزافزون تضعیف و به تحلیل‌رفتن بنگاه‌های مولد کوچک و متوسط و کارآفرینان ضمن پیامدهایی از قبیل عدم ایجاد اشتغال (یا روند اشتغال منفی) و رواج دلالی و سفته‌بازی و فعالیت‌های کاذب اقتصادی، منجر به رشد نابرابری‌ها در همه سطوح، کاهش فرصت‌های رشد عادلانه و فرار مغزها و سرمایه‌ها می‌شود.





هشدار نسبت به پایین‌بودن دستمزدها

● **ایسنا:** دبیرکل کانون‌عالی شوراهای اسلامی کار با هشدار نسبت به پیامدهای اجتماعی پایین‌بودن دستمزد، پیشنهاد کرد جلسات بررسی دستمزد ماهانه در شورای‌عالی کار تشکیل شود. رحمت‌الله پورموسی اظهار کرد: مسئولان اعلام می‌کنند که حقوق کارگران پایین است و این حقیقت را قبول دارند، حتی کارفرمایان اظهار تعجب می‌کنند از اینکه کارگران با این حقوق چطور زندگی می‌کنند اما متأسفانه دستمزد کارگران همچنان پایین است. وی سهم مزد در قیمت تمام‌شده را بین پنج تا هفت‌درصد دانست و گفت: این در حالی است که در برخی کشورها این سهم تا ۶۳ درصد است بنابراین باید به‌کارگر به‌عنوان یک نیروی مولد و پویا که همواره در صف اول تولید ایستاده و در تمام برهه‌ها و عرصه‌های نظام حضور داشته، بها دهیم و توجه بیشتری به حقوق و دستمزد او معطوف کنیم. دبیرکل کانون‌عالی شوراهای اسلامی کار کشور در ادامه با هشدار نسبت به پیامدهای اجتماعی پایین‌بودن دستمزد، گفت: نیروی کاری که دستمزدش پایین باشد، در اولین گام ناچار است برای امرار معاش خود و خانواده، وقت و انرژی بیشتری بگذارد، به شغل دوم و سوم روی آورد یا به شیفت‌های طولانی کار تن بدهد که هردو حالت پیامدهای ناگواری به‌دنبال دارد. پورموسی افزود: وقتی کارگر زمان بیشتری را بیرون از خانه و در کارگاه سپری کند، عواطف اجتماعی در خانه از بین می‌رود و با روی‌آوردن به شغل دوم عملا فرصت اشتغال را از یک فرد دیگر می‌گیرد که این امر به افزایش نرخ بیکاری در جامعه منجر می‌شود.

توضیحاتی در مورد بازداشت یکی از مدیران بانک سپه

● مدیر روابط‌عمومی بانک سپه ضمن تأیید خبر بازداشت یکی از مدیران این بانک، اعلام کرد که این بازداشت به دلایلی که تاکنون جزئیات آن برای بانک مشخص نشده، صورت گرفته است. سیدعلی جلالی‌نظری افزود: تاکنون هیچ گزارشی دال بر انجام تخلف مالی یا مسائلی مرتبط با بانک، از سوی واحدهای نظارتی درخصوص نامبرده گزارش نشده است. مصطفی پورمحمدی، وزیر دادگستری، در حاشیه مراسم افطاری جامعه اسلامی مهندسین، در پاسخ به سؤالی درباره «بازداشت یکی از مدیران ارشد بانک سپه»، اظهار بی‌اطلاعی کرده و گفته بود مقامات مسئول دراین‌باره باید پاسخ‌گو باشند.

به گفته مدیر روابط‌عمومی بانک سپه، به نظر می‌رسد مسائلی که درخصوص مدیر بازداشتی اعمال شده، ناشی از یک امر شخصی باشد.

ادامه از صفحه ۵

نگاه اقتصادی سه عالم فرهیخته به نظام سرمایه‌داری

● این همان سود سرمایه ظالمانه‌ای است که مردود است... از تتبع قسمت مهم روایاتی که از عصر پیامبر اکرم «ص» و ائمه سلام‌الله علیهم اجمعین در زمینه آداب تجارت داریم، به‌خوبی درمی‌یابیم سودی که در کسب برای خود در نظر می‌گیرد معادل حق‌الزحمه‌ای است که عادلانه باشد... و بیش‌ازاین از نظر ماهیت اقتصادی، نوعی ظلم است و هیچ‌گونه تفاوتی با ربا ندارد. بهشتی معتقد است برای رسیدن به نظام اقتصادی اسلامی و ایجاد آن، باید به عوامل مهم زیر توجه کرد: الف) آزادی کارکننده باید تا آنجا که ممکن است تأمین شود تاآنجاکه نوع کار، محل کار، ساعات کار، کیفیت کار و نظایر آن اجباری و تحمیلی نباشد و واقعا از روی انتخاب با محاسبه و آزادی صورت گیرد. ب) انگیزه انسان‌ها در تولید بیشتر روزافزون شود و خودانگیختگی تولیدی در جامعه روزبه‌روز شدیدتر و قوی‌تر شود. ج) در اختیار قراردادن امکانات کار اقتصادی به افراد یکی از راه‌های تضمین دو اصل قبل به‌شمار می‌رود. [علاوه بر اینها] جامعه و دولت و افراد نسبت به مصرف‌کنندگانی که توانایی تولید ندارند، یا توانایی خود را برای تولید از دست داده‌اند یا مصارف لازم موردنیاز خود را نمی‌توانند به اندازه کافی تولید کنند، متعهد است و این امر تکمیل‌کننده اصول ذکر شده است تا نظام اقتصادی ما هرچه‌بیشتر همراه با آزادی و فراوانی و هرچه‌دورتر از تبعیض‌ها و فاصله درآمدها باشد. از نظر شهید محمدباقر صدر، ظلم انسان که توده‌ها را از برکات زندگی و خیرات آن، محروم کرده است، در مبادله نیز سرایت کرده، تاآنجاکه مبادله را دگرگون کرده و تغییر شکل داده است و آن را وسیله بهره‌کشی و پیچیدگی کرده است... مبادله دیگر وسیله‌ای نیست که نیازهای توده‌ها را برآورده کند و به‌جای اینکه واسطه بین تولید و مصرف باشد، واسطه بین تولید و اندوختن شده است. از این رهگذر، وضع ظالمانه مبادله موجب فجایع و انواع بهره‌کشی‌ها (استثمار) شد، به‌سان همان فجایع و بهره‌کشی‌هایی که اوضاع ظالمانه توزیع در جوامع برده‌داری و فئودالی، یا در جوامع سرمایه‌داری و کمونیستی پدید آورد. این بیدادگری‌ها همه در سایه آزادی اقتصادی لیبرالیستی پدید می‌آید و توده‌ها را مجبور می‌کند به نرخ‌های ساختگی، نه طبیعی آنان تن دهند و به مغاک فقر و محرومیت کشیده شوند. ولی منع قاطع «احتکار»، در عهدنامه مالک اشتر، به معنای خواست شدید اسلام نسبت به ازمیان‌بردن سودهایی است که براساس قیمت‌های ساختگی استوار است و در جریان احتکار سرمایه‌داری پدید می‌آید. سود پاک و مشروع، سودی است که از راه بهای واقعی مبادله کالا به‌دست می‌آید و این قیمتی است که براساس سود کالا و مقدار قدرت طبیعی و خارجی آن به‌دست می‌آید، با دورافکندن جریان کمیابی ساختگی که سرمایه‌داران و بازرگانان محتکر، با تسلط بر جریان عرضه و تقاضا، آن را ایجاد می‌کنند. این شیوه‌های انحصاری را، مطهری نیز مردود و نامشروع می‌شمارد: از نظر اسلام، تشکیل تراست قطعا ممنوع بوده و تشکیل کارتل چون به منظور ایجاد تضییق و بازار سیاه از لحاظ فروشنده است، ممنوع است.

اینها همه می‌تواند نشان‌دهنده اهمیت شناخت و نقد نظام سرمایه‌داری برای تدوین الگویی برآمده از واقعیت‌های موجود اقتصاد خودی در صحنه داخلی و خارجی در برنامه ششم توسعه باشد که بر پایه محورهای سه‌گانه اقتصاد مقاومتی، پیشتازی در عرصه علم و فناوری و مقاوم‌سازی فرهنگی تنظیم شده است تا با تحقق اهداف برنامه ششم، به ارائه الگویی برآمده از تفکر اسلامی در زمینه پیشرفت که به‌کلی مستقل از نظام سرمایه‌داری جهانی است، کمک کند.

م/الف ۱۰۹۷
هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران
آگهی ابلاغ رای اخراج
باستناد ماده ۷۳ قانون آئین دادرسی مدنی رای اخراج آقای ناصر شیرزادیان گیلان فرزند نعمت اله صادره از سوی هیات تجدید نظر رسیدگی به تخلفات اداری کارمندان به شماره ۱۷۱۶/ه ت ۳ مورخ ۹۴/۳/۹ ابلاغ می گردد. این آگهی در یک نوبت در یکی از روزنامه های کثیرالانتشار آگهی می گردد نامبرده می‌تواند در صورت اعتراض حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ انتشار این آگهی به دیوان عدالت اداری شکایت کند. بدیهی است در غیر اینصورت رای صادره پس از انقضاء مهلت مذکور قطعی می گردد.
روابط عمومی
هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران «هما»

م/الف ۱۰۳۹
نوبت اول
آگهی ابلاغ برگ تفهیم اتهام به آقای حبیب موسی‌زاده
«نظر به مفاد ماده ۷۳ قانون آئین دادرسی مدنی ، برگ ابلاغ و تفهیم اتهام شماره ۳/۱۹۷۳۴/هت مورخ ۹۴/۲/۱۳ مبنی بر ابلاغ موارد اتهامی به آقای حبیب موسی زاده فرزند غلام کارمند مدیریت شعب بانک در استان هرمزگان ، ابلاغ می گردد.»
این آگهی در دو نوبت متوالی در یکی از روزنامه های رسمی درج و به نامبرده ابلاغ می گردد حداکثر ظرف مدت ۴۵ روز از تاریخ درج این آگهی درخواست اعتراض خود را به دفتر اداره کل امور کارکنان این بانک ارسال نماید.
اداره کل امور کارکنان بانک کشاورزی